

Hillerød Forsyning
Ægirsvej 4
3400 Hillerød
Att: Preben Bock

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til regulering af Havelse Å

By og Miljø

Afgørelse

Hillerød Forsyning får hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at foretage regulering af Havelse Å, som beskrevet i ansøgningsmateriale af 9. januar 2017.

27. januar 2017

Hillerød Kommune
Trollesmindealle 27
3400 Hillerød

Dispensationen er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3.

Tlf. 7232 2184
Fax 7232 3213
krso@hillerod.dk
www.hillerod.dk

Myndighedsforhold

Havelse Å løber igennem Hillerød, Halsnæs og Frederikssund kommuner, som alle er vandløbs- og naturmyndighed på de respektive delstrækninger af Havelse Å. Denne tilladelse er gives samlet af de 3 kommuner.

Sag 219-2016-62960

Begrundelse for afgørelsen

Vandløbet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtilstanden må dermed ikke ændres uden særlig tilladelse, og derfor kræver det ansøgte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Der lægges vægt på, at den samlede biologiske vurdering for hele Havelse Å er, at de biologiske habitater kan forbedres og at mulighederne for at opretholde eller få et alsidigt dyre- og planteliv øges, ved gennemførelse af reguleringen.

Det vurderes, at reguleringen ikke er i strid med målsætningen for vandløbet, som fastsat i de statslige vandområdeplaner eller til hinder for gennemførelse af indsatskrav heri.

Det vurderes at projektet, med de stillede vilkår, ikke vil medføre forringelse eller væsentlig forstyrrelse af de særligt beskyttede habitatnaturtyper og -arter i internationale naturbeskyttelsesområder (Arresø og Roskilde Fjord).

Det vurderes ligeledes, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyre- og plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Ved afgørelsen er der også lagt vægt på, at projektet med opførelse af et nyt centralrenseanlæg på Solrødgård tilgodeser væsentlige samfundsmæssige hensyn. Med en regulering af Havelse Å er der samlet set valgt en løsning der tilgodeser flere hensyn.

Vilkår

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Afgravning må foretages i perioden 1. august til 1. november. Afgravning skal ske i et samlet forløb indenfor samme år. Erosionssikring af broer kan dog ske hele året.
2. Vandløbsmyndigheden skal underrettes 14 dage før arbejdet påbegyndes. Der skal fremsendes en strækningsbaseret tidsplan for afgravningens gennemførelse og hvornår de enkelte broer forventes udskiftet/sikret mod erosion.
3. Afgravning må ikke påbegyndes, før alle sandfang er etableret/tømt.
4. Alle sandfang tømmes efter endt afgravning samt minimum 2 år efter endt anlæg og op til 5 år efter, på baggrund af kommunernes konkrete vurdering (sandfang skal tømmes når de er 2/3 fyldte).
5. Hvis det under anlægsarbejdet eller inden for det efterfølgende år konstateres, at sandfang er 2/3 fyldte og/eller der konstateres transport af sand- og jordpartikler til vandløbet nedstrøms for sandfang, skal Hillerød Forsyning foretage supplerende tømning af sandfang vederlagsfrit på kommunernes forlangende.
6. Udlægning af grus, sten og træ i vandløbet til gavn for smådyr mv. i vandløbet må ikke udlægges, så det skaber spærringer eller forårsager opstuvning i Havelse Å eller tilstødende dræn/tilløb.
7. Hillerød Forsyning skal inddrage Havelse Å vandplejegruppe i forbindelse med etablering og reetablering af gydebanker og sten for fiskeskjul.
8. Hillerød Forsyning skal indkalde kommunerne samt Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Hillerød, Havelse Ålaug samt Havelse Å Vandplejegruppe til 1-års gennemgang efter endt anlægsarbejde.
9. Evt. ændringer i forhold til projektbeskrivelsen under anlægsperioden, herunder etablering af supplerende sandfang, brinksikring mv. skal godkendes af kommunerne inden disse etableres/foretages.
10. Hillerød Forsyning skal senest 1 mdr. efter afgravningen er afsluttet udlede i gennemsnit 111 l/s rensat spildevand til Havelse Å.
11. Hule træer og træer med spættehuller, må ikke fældes i perioden 1. november - 31. august.

12. Træer der fælges skal retablere ved genplantning som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
13. Træer hvor der opholder sig flagermus må kun fældes i september måned.
14. Hillerød Forsyning skal hvert år inden 1. februar fremsende resultater af overvågning til Halsnæs, Frederikssund og Hillerød Kommuner. På baggrund af overvågningsresultaterne evalueres udviklingen af vandløbsmyndigheden, og såfremt resultater dokumenterer at fysiske forhold/biologi er reetableret, kan kommunerne bestemme at efterfølgende undersøgelser kan undlades.
15. Hillerød Forsyning skal efter endt regulering gennemføre et overvågningsprogram, med udgangspunkt i nedenstående parametre. Overvågningsprogrammet tilrettelægges i detaljer af kommunerne og Hillerød Forsyning inden i gangsætning.

	2018	2019	2021	2023
Sandvandring	X			
Fysisk indeks		X	X	
Makrofytter		X	X	X
DVFI		X	X	X

Annoncering

Denne afgørelse offentliggøres på Hillerød Kommunes hjemmeside; www.hillerod.dk, Halsnæs Kommunes hjemmeside; www.halsnaes.dk samt Frederikssund Kommunes hjemmeside; www.frederikssund.dk, fra d. 27. januar 2017 og 4 uger frem.

Baggrund

Det er besluttet at etablere et nyt renseanlæg på Solrødgård, syd for Hillerød (Hillerød Central Renseanlæg, HCR). Renseanlægget etableres som en del, af den samlede Solrødgård Klima & Miljøpark.

Hillerød Forsyning ønsker at lede gennemsnitligt 111 l/s rensed spildevand, fra HCR, og over i den allerede eksisterende vandføring i Havelse Å. Udledningpunktet er beliggende, i den øvre del af Havelse Å systemet.

Udledningen fra renseanlægget er blevet vurderet til, at ville medføre en vandspejlsstigning i Havelse Å, og afledt heraf en ændret afvanding af de å-nære arealer langs vandløbet.

For at afværge de heraf afledte negative konsekvenser, for Havelse Å's bredejere, har Hillerød Byråd i forbindelse med godkendelsen af kommuneplantillægget, pålagt Hillerød Forsyning at undersøge muligheden for at gennemføre en regulerings sag for Havelse Å.

Hillerød Byråd har d. 31. august 2016 besluttet at fremme ansøgning fra Hillerød Forsyning om regulering af Havelse Å. Det vurderes at den ansøgte

regulering af Havelse Å, med de foreslåede afværgeforanstaltninger, kan gennemføres uden at medføre væsentlige negative konsekvenser for naturforholdene i Havelse Å og tilknyttede våde naturtyper.

På vegne af Hillerød Forsyning har Orbicon fremsendt ansøgning om regulering af Havelse Å af 9. januar 2017, til Hillerød, Halsnæs og Frederikssund kommuner.

Projektbeskrivelse

Projektet er beskrevet i detaljer i ansøgningsmaterialet, som kan ses på dette link: <https://www.hillerod.dk/havelse%C3%A5>

Hillerød Forsyning søger om dispensation til at ændre tilstanden i Havelse Å, fra station 910 til station 22.248, som følge af regulering af vandløbets profil. Desuden søges der om dispensation til at øge vandføringen i vandløbet som følge af udledning af (gennemsnitlig) 111 l/s rensset spildevand fra det nye rensesanlæg til Havelse Å.

Forslaget skal sikre, at det regulativmæssige 'sommermiddel' vandspejl (dvs. vandspejl oplevet ved en gennemsnitlig sommervandføring) er uændret når der fremover i gennemsnit udledes 111 l/s rensset spildevand fra nyt rensesanlæg ved Solrødgård.

I ansøgningens tabel 3 og kortbilag 4 kan omfanget af afgravningen ses en oversigt over hvilke strækninger der skal foregå afgravning.

I 2015 er der foretaget en fuld besigtigelse af hele Havelse Å med henblik på at kortlægge udbredelse af vandplanter (makrofytter) og registrere fysisk indeks (se bilag 10 i ansøgningsmaterialet).

Vurdering af påvirkning på plante- og dyrearter i Havelse Å

Smådyr, flodkrebs, ål og ørred

Den aktuelle udbredelse og artssammensætning af smådyrsfaunen i åen er undersøgt i 2015 og for fisk, med bifangst af flodkrebs, tillige i 2012 og 2015.

Flodkrebs, som er på den danske rødliste, er antageligt vidt udbredt i Havelse Å inklusiv egnede tilløb. Flodkrebs kræver rent vand og gode iltforhold for at trives. Den påvirkes af materialevandring og det forventes, at arten vil blive påvirket negativt når der graves i vandløbet.

Ål er optegnet på den danske rødliste som kritisk truet. Havelse Å må anses for at være en vigtig spredningskorridor da ål uhindret kan vandre fra fjorden og ind i vandløbssystemet. Ålene formodes at kunne findes i størstedelen af Havelse Å og tilstødende vandløb på anlægstidspunktet og der må forventes en umiddelbar negativ påvirkning på tilstedeværende individer. Da ål ikke yngler i danske farvande vil betydningen for artens ynglemuligheder være minimale. Bestanden vil efterfølgende være afhængig af tilvandrede yngel for atter at vokse. Der er ikke kendskab til bestandens størrelse i Havelse Å.

Idet reguleringsforslaget fuldstændig friholder 6 km af Havelse Å, herunder væsentlige heterogene strækninger med høj biodiversitet, samt at tilløbene til

Havelse Å ikke reguleres/påvirkes vil der være et stort spredningspotentiale for smådyrsfauna og flodkrebs.

Endvidere vil vandløbet kun blive uddybet i fuld bundbredde på korte strækninger. Derudover vil som tidligere nævnt skabes forbedrede leveforhold ved udlægning af sten, grus og træstød hvorved der kommer flere heterogene strækninger. Derfor vurderes det, at smådyrsfaunaen, flodkrebs ål og ørred i Havelse Å på længere sigt, ikke tager skade af den foreslåede regulering.

Der tages hensyn til ørred ved fastsættelse af anlægsperioden fra 1. august – 1. november. Derved forstyrres smoltvandringen mindst muligt. Eksisterende gydebanker friholdes eller reableres og nye gydebanker etableres.

Med den valgte anlægsperiode forventes fremtidig indvandring af yngel af ål og ørred ikke at blive påvirket negativt.

Vandplanter

Der er registreret 10 arter af undervandplanter i Havelse Å (se bilag 10 i ansøgningsmaterialet) og generelt er udbredelsen af undervandplanter moderat. Ved St. 14.065 – st. 14.400 (umiddelbart nedstrøms Strø Bro) er der registreret en veludviklet bestand af den forholdsvis sjældne kredsbladet vandranunkel. Strækningen har gode faldforhold og gode fysiske forhold. Af hensyn til naturværdierne knyttet til vandløbet friholdes denne strækning for regulering.

Fugle

Isfugl er registreret sporadisk i Havelse Å. Havelse Å-systemet er ikke særligt velegnet til isfugle, bl.a. pga. den begrænsede vandføring. Dog er der en strækning øst for Strø Lille Møllebro (st. 17.000) som udgør et potentielt ynglested for isfugl. Strækningen er gennemgået i foråret 2016, og det kunne konstateres at isfugl ikke yngler i på dette sted.

Rørhøg har i flere år ynglet i Attemosen og Borup Mose og rørdrum yngler muligvis i Borup Mose. Blandt de mindre almindelige rørskovsarter er der i Attemosen både ynglende Sivsanger og Græshoppesanger.

Anlægsarbejdet sker uden for fuglenes yngleperiode og det vurderes at projektet ikke vil påvirke disse arter væsentligt.

Samlet vurdering

Udledningen giver et større vanddækket areal og dermed et øget potentiale for nye vandløbshabitater. Desuden sikrer udledningen at Havelse Å vil være mere robust i forhold til tørre perioder, særligt opstrøms Kollerød Å hvor vandføringen i dag kan være lille.

Derudover vil reetablering af vandløbsbiologien tilgodeses ved at forbedre de fysiske forhold ved udlægning af sten og grus og etablering af heterogene bundforhold på de regulerede strækninger.

Endvidere medfører udledningen fra HCR en række positive effekter som højere vandhastighed, en anelse større vanddybder og dermed flere

vandløbshabitater. Samlet vurderes det, at reguleringen på sigt ikke vil påvirke Havelse Å negativt. Det vurderes endvidere, at reguleringen på sigt kan forbedre den økologiske tilstand i Havelse Å, idet der både etableres ekstra areal med vandløbshabitater samt at vandløbshabitaterne generelt forbedres, hvorved potentialet for et alsidigt dyre- og planteliv forbedres.

Vandområdeplaner

I de statslige vandområdeplaner (2015-21) er Havelse Å i projektområdet målsat til at skulle opnå god økologisk tilstand i hele sit forløb. Ifølge vandområdeplanen har den berørte strækning moderat økologisk tilstand for smådyr (DVFI) og for makrofytter og dårlig/ringe tilstand på opstrøms delstrækning på grund af dårlige forhold for fisk.

Reguleringen af Havelse Å medfører en fysisk forstyrrelse af vandløbsstrækningen, men erfaringer med fysisk forstyrrelse er, at den negative påvirkning er forholdsvis kortvarig (få år), idet vandløbsbiologien vil etablere sig igen, da der findes uberørte opstrøms strækninger, hvor både smådyrsfaunaen og vandplanter kan sprede sig fra ved blandt andet drift. Derudover vil vandløbsbiologien tilgodeses ved at forbedre de fysiske forhold ved udlægning af sten og grus (evt. træ) og (re-)etablering af gydebanker. Da tilløb endvidere ikke reguleres/påvirkes vil der også herfra være et stort potentiale for spredning af vandløbsbiologi til de regulerede vandløbsstrækninger. På delstrækninger vil der kun blive gravet i den ene side af vandløbet, hvor det reguleres.

Derfor vurderes det samlet set, at biologien i Havelse Å ikke tager skade af en delvis regulering af Havelse Å, og at reguleringen derfor ikke er i strid med målsætningen for vandløbet, som fastsat i de statslige vandområdeplaner eller til hinder for gennemførelse af indsatskrav heri.

Bilag IV-arter

I EF-habitatdirektivets bilag IVa er listet en række arter af vilde dyr, hvis levesteder skal beskyttes mod beskadigelse eller ødelæggelse. Beskyttelsen af dyrene omfatter både ynglesteder, rastesteder, fødesøgningssteder, overvintringssteder m.m.

I EF-habitatdirektivets bilag IVb er listet en række arter af vilde planter, som ikke må ødelægges. Et forbud mod ødelæggelse af planterne, betyder efter Naturstyrelsens vurdering, at såvel planterne som planternes voksesteder skal beskyttes.

Levestederne og voksestederne skal beskyttes, uanset om de ligger inde i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder eller andre beskyttede områder.

Padder

Flere af vandhullerne i tilknytning til Havelse Å, fungerer som ynglelokaliteter for Bilag IV-padderarterne spidssnudet frø og stor vandsalamander (jf. tidligere undersøgelser foretaget af Orbicon i 2014). Specielt de udbredte lavbundsområder ved Attemosen rummer store paddebestande. Muligvis yngler løgfrø også i enkelte vandhuller langs Havelse Å.

En sænkning af vandstanden i vandløbet i vinterhalvåret betyder mindre og færre oversvømmelser af lavbundsområder med vand fra Havelse Å og dermed en mindre risiko for indvandring af fisk til paddernes ynglevandhuller. En formindsket tilgang af fisk vil gavne paddernes mulighed for at yngle i vandhullerne (da fisk gerne æder paddeyngel). Samlet set vurderes en formindskelse af vandstanden i Havelse Å i vinterhalvåret at have mindre, men dog positive effekter for ynglende padde – herunder paddearter omfattet af habitatdirektivets Bilag IV.

Stedvis medfører reguleringen en øget vandstand om sommeren i de å-nære arealer, herunder vandhuller og søer. Det vurderes, dog, at den øgede sommervandstand ikke vil medføre en væsentlig ændring af vandhullernes udbredelse, og dermed heller ikke en væsentlig påvirkning af bilag IV-padder tilknyttet vandhullerne.

Flagermus

Alle 17 arter af danske flagermus er omfattet af habitatdirektivets artikel 12 bilag IV og er dermed strengt beskyttede. I Nordsjælland forekommer skimmelflagermus, sydflagermus, brunflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, vandflagermus og langøret flagermus – omend at ikke alle arterne er lige almindelige. Med undtagelse af skimmelflagermus, benytter de ovenstående arter alle træer, (nogle af arterne også huse), som yngle- og rastelokaliteter (sommer- og vinterkvarterer).

Vandflagermus anvender, som eneste af ovenstående arter, åer som ledelinje. Det vurderes, at Havelse Å's funktion som ledelinje for denne art vil være intakt både i anlægsfasen og gennemførelse af projektet.

Det vurderes, at projektet ikke vil medføre en negativ påvirkning af området's fødesøgningsfunktion for flagermus. Stedvis bliver de å-nære arealer vådere ved reguleringen af åen. Dette vurderes, at være positivt for flagermus, da der i sådanne vådområder producerer forholdsvis mange insekter, som flagermus kan fouragere på.

Der er få store, gamle træer langs Havelse Å og fældning af gamle træer minimeres. Hvis det bliver nødvendigt, at fælde træer som potentielt kan være levested for flagermus, stilles det som vilkår at disse kun må fældes i september måned. Den økologiske funktionalitet af området – hvad angår flagermus - vurderes dog at være intakt også efter fældning af enkelte gamle hule træer, da der i lokalområdet er mange gamle træer og bygninger der kan anvendes som yngel/rastested for arter af flagermus. Der vurderes ikke at være behov for yderligere afværgeforanstaltninger

Der er ikke registreret andre bilag IV-arter i projektområdet.

Øvrige tilladelser

Samtidig med meddelelse af denne dispensation, meddeles en række dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 3 til afledte effekter af

reguleringen. Det drejer sig om ændring af afvandingsforholdende i en række enge og mose langs Havelse Å. Desuden meddeles 3 tilladelser til udvidelse af vandløbet ved afgravning i beskyttet eng og mose. Disse tilladelser meddeles af de respektive kommuner.

Reguleringen af Havelse Å forudsætter desuden godkendelse efter vandløbsloven. Det forventes, at projektet godkendes efter vandløbslovens når klagefristen på § 3 tilladelsen er udløbet.

Hillerød Byråd har d. 21. december 2016 meddelt tilladelse til selve udledningen af de 111 l/s rensed spildevand, i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Fortidsminder

Hvis du støder på spor af fortidsminder eller oldsager i forbindelse med reguleringen skal arbejdet standses med det samme, jf. museums-lovens § 27. Du skal meddele fundet til det lokale arkæologiske museum: Folkemuseet, Frederiksgade 11, 3400 Hillerød., Tlf.: 48 24 34 48. Museet beslutter, hvornår du kan genoptage arbejdet.

Klagevejledning

Afgørelsen kan efter § 78, stk. 1. i naturbeskyttelsesloven påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- ansøgeren
- ejeren af den ejendom som afgørelse vedrører
- offentlige myndigheder
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk.

Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. Når du har tastet klagen ind i Klageportalen, bliver du bedt om betaling af gebyr med betalingskort. Klagen bliver først sendt videre, når gebyret er betalt, og du har endeligt godkendt klagen.

Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist, afvises klagen fra behandling. Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvis medhold i klagen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen er 4 uger fra modtagelse af klagen.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder

fra modtagelsen af dette brev jf. naturbeskyttelseslovens § 88.

Med venlig hilsen

Kristian Søgaard
Naturmedarbejder, Hillerød Kommune

Berit Mogensen
Naturmedarbejder, Frederikssund Kommune

Jakob Lausen
Naturmedarbejder, Halsnæs Kommune

Kopi til:

- Samtlige bredejere langs Havelse Å
- Dansk Botanisk Forening v/Per Hartvig, Botanisk Museum, Gothersgade 130, 1123 København K; perh@snm.ku.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnhilleroed-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Hillerød Afdeling; hilleroed@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Hovedafdelingen, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Hillerød lokalafdeling, att. Stig Englund, Bolandsvang 17, 3400 Hillerød, hilleroed@dof.dk
- Kulturarvsstyrelsen, H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V; post@kulturarv.dk
- Folkemuseet, Frederiksgade 11, 3400 Hillerød, post@museumns.dk og lsj@museumns.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Halsnæs Afdeling, halsnaes@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, formand@dofnordsj.dk, Halsnaes@dof.dk
- Friluftsrådet, Nordsjælland, Nordsjaelland@friluftsradet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, jacs@sportsfiskerforbundet.dk

- Roskilde Museum, Sct. Olsgade 15, 4000 Roskilde. roskildemuseum@roskilde.dk
- Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) svana@svana.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Frederikssund afdeling; frederikssund@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Frederikssund afdeling; frederikssund@dof.dk
- Friluftsrådet, Frederikssund afdeling; fr@friluftsradet.dk
- Dansk Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk og mkh@ka-net.dk